

داریوش

شاه بزرگ ایران

زهره شیشه چی - علی اصغر طاهری

پخش بین المللی کتاب راونیز

کد پستی- ایران- تهران ۱۴۱۷۳-۱۱۶۶۶

۰۹۳۶۲۵۸۴۴۱۰-۰۹۱۹۳۰۹۹۹۶۳-۰۹۱۲۷۰۰۸۶۰۹

ایمیل: ravniz_publish@yahoo.com

داریوش شاه بزرگ ایران

مولفان: زهره شیشه‌چی - علی اصغر طاهری

طراح جلد: آرشام گرافیک

ناشر: انتشارات داریوش

مشاور طرح: پخش راونیز

چاپ: لیتوگرافی: رایید گرافیک

صحافی: ضیغمی

چاپ اول: ۱۳۹۳

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۹۸-۵۷۰۰

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

کلیه حقوق این اثر متعلق به مؤسسه راونیز می باشد.

سرشناسه	:	شیشه‌چی، زهره، طاهری علی اصغر
عنوان و نام پدیدآور	:	داریوش شاه بزرگ ایران، زهره شیشه‌چی، علی اصغر طاهری.
مشخصات نشر	:	مشهد: داریوش، ۱۳۹۲.
مشخصات طاهری	:	۳۲۰ص: مصور.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۶۳۹۸-۵۷۰۰
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	داریوش هخامنشی دوم، شاه ایران، ۴۰۴ ق.م. -- سرگذشتنامه
موضوع	:	ایران -- تاریخ -- هخامنشیان، ۵۵۸ - ۳۳۰ ق.م.
شناسه افزوده	:	طاهری، علی اصغر،
رده بندی کنگره	:	DSR ۱۳۹۲۵۱ ۹۲۲/ش
رده بندی دیویی	:	۰۱۶۰۹۲/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۳۲۵۹۰۵

* راونیز یکی از شهرهای دوره هخامنشی در استان خراسان شمالی است.

مقدمه بر کتاب داریوش بزرگ

به قلم پروفیسور سیدحسن امین

استاد پیشین کرسی حقوق دانشگاه گلاسگو کالدونیای، انگلستان

داریوش بزرگ هخامنشی که در 522 پیش از میلاد به تخت پادشاهی نشست، پس از کوروش، بزرگ‌ترین پادشاه ایران باستان است. او به تعبیری، دولت هخامنشی را که پس از کوروش (وفات 539 پیش از میلاد) در حال افول و اضمحلال بود، از نو احیاء کرد و با دادن تشکیلات جدید و تأسیس و تدوین قوانین فراگیر، چنان تازه در آن دمید.

داریوش، ممالک محرومه دولت خود را به سی منطقه یا ساتراپ تقسیم کرد که هر کدام یک والی یا خشتریوان (شهربان) داشت که به کمک یک فرمانده نظامی و یک مسئول امور اداری که هر دو از سوی دولت مرکزی تعیین می‌شدند، به اداره‌ی منطقه (ساتراپ) می‌پرداختند. از تأسیسات مهم داریوش، راه‌سازی و چاپار بود که موجبات ارتباط سریع بین اقصی نقاط امپراطوری را با مراکز فرماندهی متمرکز فراهم می‌کرد.

داریوش، قوانین ارزشمند و منصفانه و معقولی تدوین کرد که هم مالیات‌ها را منظم و معین می‌کرد و هم عیار سکه‌ها (در یک) را با استاندارد واحد در سراسر کشور مشخص می‌نمود. بنابراین، داریوش نه تنها یک فاتح برجسته بلکه یک قانونگذار بزرگ بود.

انتشار کتاب حاضر به اهتمام دولت ارزشمند ما جناب آقای علی اصغر طاهری که خود دارای ده‌ها تألیف و نوشتار تاریخی‌اند، موجب تقدیر و امتنان همه علاقه‌مندان به تاریخ ایران و فرهنگ ایرانی است. من نیز در مقام یکی از اهل علم و ادب، به همه‌ی دست‌اندرکاران این گونه خدمات فرهنگی دست مریزاد می‌گویم و تداوم این خدمت‌های بی‌ریا را در راستای گسترش آگاهی تاریخی هموطنان

گرامی - یویژه نسل جوان میهن عزیزمان - سودمند می‌دانم. هم به عنوان حسن ختام، ابیاتی چند را که در وصف خدمات داریوش بزرگ سروده‌ام و در کتاب دانشنامه مظلوم ایران (به اقتضا شاهنامه حکیم ابوالقاسم فردوسی) آورده‌ام، در اینجا نقل می‌کنم:

شهنشاه ایران زمین داریوش	یکی شهر پرداخت نزدیک شوش
به نقش و نگار و به دیوار و بام	بدین شهر دنیا شد از اهتمام
نبود آن زمان نامی از انگلیس	که شهره شد آن شهر پرسپولیس
چه شهر بزرگی که شد بهترین	نبودی نظیرش به روی زمین
از آن شهریار و از آن روزگار	پاسارگاد باشد کنون یادگار
شهنشاه شد داریوش بزرگ	یکی شاه باختر و توش بزرگ
دریغا که در مصر و لیدیه هم	بسی بود آشوب و غم روم به رم
آیونا که بخشی ز یونان بدی	پر آشوب از دست دونان بدی
بشورید بر دولت داریوش	فرستاد شه لشکر آنجا ز شوش
چو ایران سپه زی آیونا رسید	خبر یافت از مصر علیا رسید
چو از جنگ، ایران سپه، بازماند	آیونا به تعقیب ایشان براند
شهنشه قوانین نیک آوردید	ابا ضرب سکه در یک آوردید
بلی داریوش خردمند راد	همه سو رسوم و قوانین نهاد
چو در وزن و در کیل قانون نهاد	به قانون‌گذاری چه و چون نهاد
به آزادی دین و مذهب رسید	به کثرت‌گرایی بدادی نوید
بگفتا چه غم دین کس گر جداست	که هر دین چو حق شد ز سوی خداست
به مصر اندر آمد چو داریوش شاه	همان گاو آپیس گشتش گواه
به ایران چو برگشت شاه فراخ	همان تخت جمشید را کرد کاخ
گزین کرد بس مرد یردان پرست	پی بازپرسی ز بالا و پست

همی نیز اندر خفا و خموش	براگیخت از بهر خود چشم و گوش
مگر تا شود آگه از حال خلق	بداند ز ادبار و اقبال خلق
چه خوش داریوش از پی عدل و داد	به آیین، قوانین نیکو، نهاد
برآسود چون شاه از جنگ و رزم	به قانون گذاریش شد عزم، جزم
چو شد پایه‌ی ستون استوار	چو امنیتِ مُلک شد برقرار
به تعین قانون همی دست زد	به احکام قانون نزد دست رد
به فرمان آن آریایی تبار	قوانین بسیار شد برقرار
ز قانون مداریش اندیشه بود	که خود دادورزی ورا پیشه بود
ز فرمان آن خسرو دادگر	بیاسود هر زارع و پیشه‌ور
به هر شهر و هر روستا کار کرد	نه کاری که می‌داد آزار، کرد
درست آن زمان هر کجا جاده کرد	برای سفر رفتن اماده کرد
بسا کاخ پرافتخار آفرید	برای زن و مرد، کار آفرید
به هر شهر اگر کاخ و دربار ساخت	به امداد بنا و معمار ساخت
چو نیکو نظر کرد در سازه‌اش	به گیتی بیچید آوازه‌اش
به صنعتگر و کارگر مزد داد	حق هر کسی را کف او نهاد
به هر کس ز هر ملت و کیش و راه	حقوق برابر عطا کرد شاه
نبودی شهنشاه چون مستبد	برافزود بر مزد هر مستبد
خراج از گرفتگی، به آیین گرفت	به یکسان ز هر کیش و هر دین گرفت
نه تبعیض کردی نه ظلم و جفا	همه کار او بود مهر و وفا
به راه اندر انداخت چابارها	که آگه شود از همه کارها
شهنشاهی پارس بود آن چنان	که از مصر رفتی به هندوستان
جهان زان شهنشاهی آباد شد	دل مرد و زن خرم و شاد شد

که از داریوش است بس آزمون

نوشته است بر سنگ در بیستون

دوباره یکی گاو آپیس ساخت

به مصر و به لیبی و تونس بناخت

وزان پس به هند آمد و بست رخت

سپس با شماها بجنگید سخت

دعایی که کرده است در شهر شوش

کنم تازه اینک چنان داریوش

وطن را ز قحط و دروغ نهان

خداوندگار! نگه دار! هان

به ایرانیان هر کجا یار باش

هم‌اش خود ز دشمن نگهدار باش

در خاتمه این پیام عمیق هردگرانه را در پی سروده‌ی حماسی میهن‌پرستانه‌ی خود، به خوانندگان ارجمند عرضه می‌دارم که البته مطالعه‌ی زندگی‌نامه بزرگان ایران زمین از کوروش و داریوش گرفته تا فردوسی و مولانا و سعدی و حافظ برای ما مفید و ارزشمند است اما نسل حاضر با این کلام ثمربخش نظامی را نیز پذیرا باشد که:

از فضل پدر تو را چه حاصل

گیرم پدر تو بود فاضل

حالا، اگر نیاکان دوردست ما افتخارآفرین‌اند، نقش خود ما در عصر حاضر در سطح ملی و بین‌المللی چیست و جایگاه ملت و دولت ما در جهان کنونی کجاست؟ آگاهی تاریخی از زندگی و نقش قهرمانان ملی به ما این مژده را می‌دهد که ما دارای استعداد و قابلیت ذهنی و فکری و نیز دارنده‌ی منابع انسانی و مادی لازم برای رقابت با هر ملت و دولت پیشرفته دیگری در سطح جهان هستیم. اما این که این قابلیت‌ها چرا از مرحله قوه به فعل درنیامده است و چگونه باید از مرتبه حرف به عمل درآید، نکته‌یی است که مطالعه در تاریخ براساسی چند و چون فراز و فرود توانایی‌های علمی و عملی یک ملت و فهم علل و عوامل ارتقاء و یا انحطاط آن ملت در مقایسه با دیگر ملت‌ها می‌تواند تنها یکی از وسایل و ابزارهای رسیدن به آن آرمان‌های بلند و متعالی باشد. پس بیاییم و

کشور خویش را کنیم آباد

دست در دست هم فهمیم به شوق

سید حسن امین

فهرست

مقدمه	۱۱
گذری کوتاه بر تاریخ هخامنشی	۱۶
تشکیلات حکومتی داریوش بزرگ	۷۷
کتیبه‌های داریوش	۲۱۳
تصاویر	۳۰۱
منابع	۳۱۳